

IZVESTAJ IZ REGIONA: BOSANSKE REAKCIJE NA IZJAVU BILJANE PLAVSIC

Author: [Amra Kebo](#)

Izjava Biljane Plavsic da priznaje krivicu za zlocine u Bosni izazvala i osudu i odobravanje.

U Bosni je proslonedeljna odluka Biljane Plavsic da prizna krivicu po jednoj od ukupno osam tacaka optuznice za ratne zlocine, koja je protiv nje podignuta u Hagu - naisla na pomesane reakcije. Plavsicka je postala prvi visoki funkcioner bosanskih Srba koji je priznao odgovornost za zlocine pocinjena u njihovom entitetu tokom rata.

Ovaj preokret, koji se tice njenog izjasnjavanja o zlocinima protiv covecnosti, podstakao je tuzioca da povuce sve ostale optuzbe, medju kojima je i ona za genocid. Plavsicka je, zajedno s bivsim predsednikom skupstine bosanskih Srba Momcilom Krajisnikom, optuzena po osam tacaka optuznice koje su obuhvacene trima odrednicama iz haskog Statuta: zlocini protiv covecnosti, kršenje zakona i obicaja ratovanja i genocid.

Posmatraci pak veruju da je ona sklopila nagodbu s tuziocima, tako sto ce navodno svedociti protiv Slobodana Milosevica i samog Krajisnika, kako bi joj - zauzvrat - bila izrecena blaza kazna. I Plavsiceva i zvanicnici tribunala su, medjutim, odlucno demantovali takve pretpostavke.

Kao sto se moglo i predvideti, funkcioneri iz Republike Srpske (RS) osudjuju Plavskickino priznanje krivice. "Ponasanje Biljane Plavsic nema nikakve veze niti s pravom, niti s pravilima tribunala", izjavio je srpski clan bosanskog predsedništva Mirko Sarovic. "Licno mislim da je u pitanju klasicna trgovina i da mozemo ocekivati da se Plavsicka pojavi kao svjedok protiv Milosevica."

Pojedinci iz RS su zabrinuti da bi, ukoliko njihovi bivsi lideri priznaju ratne zlocine, cak i sam legitimitet ovog entiteta mogao biti doveden u pitanje. Premijer Mladen Ivanic je hitro pokusao odagnati takve strahove. "Procesi u Hagu su sudjenja pojedincima, a ne institucijama, entitetima ili drzavama".

Neki od umerenijih Srba su, s druge strane, podrzali Plavsickin najnoviji potez. Potpredsednik Socijaldemokratske partije (SDP), Slobodan Popovic, istakao je da je time "samo potvrđeno ono o cemu smo mi svo vrijeme govorili, naime da su tokom rata zaista pocinjeni zlocini i da tadasnji politicki i vojni establisment Republike Srpske snose odgovornost za njih".

I dok vecina lidera osudjuje Plavsickin cin, misljenja obicnih bosanskih Srba su u tom pogledu prilicno podeljena. "Sram je bilo", kaze Dragoljub Ninkovic, nezaposleni izbeglica iz Glamoca, dodajuci: "A kako [Plavsic] ne vidi one zlocine koji su nama pocinjeni?" Banjalucki penzioner Mihajlo Markovic je, medjutim, izjavio: "Dobro je to sto je neko najzad skupio snagu i priznao da je i u nasem entitetu bilo zlocina, i izvinio se zrtvama."

Zvanicnici iz Federacije - odnosno, bosnjacko-hrvatskog entiteta - uglavnom su izrazili podrsku Plavsickinom priznanju, ali i bes zbog cinjenice da tuzioci nameravaju odustati od optuzbe za genocid.

Predsedavajući federalne Komisije za nestala lica, Amor Masovic, izjavio je kako mu sve ovo "mirise" na nagodbu o izmeni iskaza, sto je mogucnost koja po njegovom misljenju ne bi trebalo da bude dozvoljena optuzenicima visokog ranga: "Mozete li zamisliti, recimo, da saveznici pregovaraju s Rudolfom Hesom? Nema nikakve koristi od pomilovanja zlocinaca tog kalibra." S ovakvim stavom saglasan je i profesor ustavnog prava na Sarajevskom Univerzitetu, Kasim Trnka, koji je izjavio "Ova nagodba je veoma skupo placena".

No postoje i oni koji preokret u slučaju Plavsic dozivljavaju kao iskreni čin pokajanja, koji predstavlja snazan podsticaj citavom procesu suocavanja s ratnim zlocinima. "Ono što Biljana Plavsic cini jeste visoko moralan i hrabar čin: ona priznaje da je zajedno s drugima bila dio zlocinackog mehanizma", izjavio je Mirsad Tokaca, funkcioner Drzavne komisije za istragu zlocina.

Kao neko ko je tokom protekle decenije bio član srpskog rukovodstva, Plavsiceva je prisustvovala donosenju kljucnih odluka, usled cega potencijalno predstavlja i vaznog svedoka na mnogim drugim sudjenjima.

Pre rata profesor biologije na Sarajevskom Univerzitetu, Plavsiceva se na bosanskoj politickoj sceni pojavila uoci prvih visestranackih republickih izbora, odrzanih u novembru 1990. Dve godine kasnije, neposredno po izbivanju rata, ona je - zajedno s ostalim članovima Srpske demokratske stranke (SDS) - ucestvovala u osnivanju srpske republike u Bosni.

Postala je član predsedništva bosanskih Srba u maju 1992, kada su na položaje izabrana i jos dvojica osnivaca SDS - (pokojni) Nikola Koljevic i Radovan Karadzic (potonji najcuveniji balkanski begunac). S pomenute funkcije sisl je 1996, da bi sledece godine napustila i SDS, tvrdeci da je zgdjena zlocinom, korupcijom i zloupotrebom sredstava iz drzavnih fondova.

Plavsicku je tada snazno podrzao ne samo Zapad, nego i nekoliko manjih stranaka, pa je tako i nastao svojevrsni rascep izmedju istocnog (radikalnijeg i pretežno ruralnog) i zapadnog (urbanijeg i umerenijeg) dela RS. Godine 1997, ona osniva vlastitu stranku - Srpski narodni savez (SNS) - i stupa u koaliciju koja na parlamentarnim izborima iste godine ostvaruje premoc nad SDS u Skupstini RS.

Tuzilastvo tribunala je optuznicu protiv Plavsicke pripremlilo jos u aprilu 2000, ali je taj dokument najpre bio drzan u tajnosti (u pitanju je bila tzv. "zapecacena" optuznica). Neposredno nakon objavljivanja optuznice, Plavsiceva je prosle godine postala prvi visoki funkcioner bosanskih Srba koji se dobrovoljno predao Hagu.

Ona je tada izjavila da se ne oseca krivom ni po jednoj tacki optuznice, da bi potom - 6. septembra 2001, nakon sto je jugoslovenska vlada pruzila garancije za njen povratak u Hag pre pocetka sudjenja - bila uslovno i privremeno pustena na slobodu.

Amra Kebo je urednik sarajevskog dnevnog lista Oslobođenje; Gordana Katana je dopisnik Glasa Amerike iz Banja Luke.

Location: Bosnia and Herzegovina

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/izvestaj-iz-regiona-bosanske-reakcije-na-izjavu-biljane-plavsic>